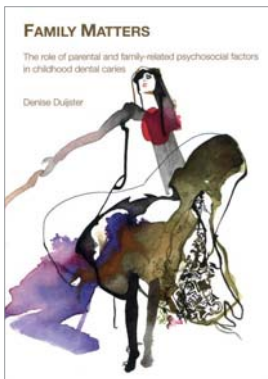

Het functioneren van het gezin en cariës bij kinderen

D. Duijster. Family Matters. The role of parental and family-related psychosocial factors in childhood dental caries. Amsterdam: Universiteit van Amsterdam, 2015. 219 bl. ISBN 978 94 6108 873 4

Het doel van dit promotieonderzoek was te bestuderen welke psychosociale factoren rond ouders en gezin van invloed zijn op de aanwezigheid van cariës bij kinderen, en hoe deze factoren mogelijk een rol spelen in het verklaren van de verschillen in de mondgezondheid van jonge kinderen in een gezin.

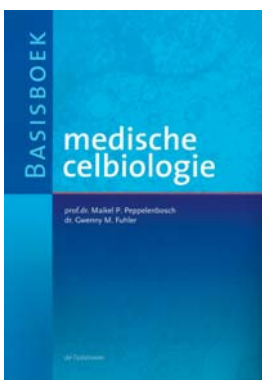
Allereerst is een uitgebreid literatuuronderzoek gedaan naar vragenlijsten die het gezinsfunctioneren in kaart brengen en werd beoordeeld welke construct van gezinsfunctioneren daarin relevant was voor onderzoek naar de mondgezondheid van kinderen. Vervolgens werd een cross-sectioneel onderzoek uitgevoerd onder 630 6-jarigen en hun ouders/verzorgers naar mondgezondheidsgedrag, het gezinsfunctioneren en opvattingen van ouders over mondgezondheid. Aan de hand van de patiëntenkaart van de kinderen werd het gemiddelde aantal aangetaste, geëxtraheerde en gerestaureerde melkelementen berekend. Kinderen uit goed functionerende gezinnen – met betrekking tot communicatie, organisatie, responsiviteit en sociaal netwerk – hadden significant minder cariës dan kinderen uit minder goed functionerende gezinnen. Routine en structuur binnen het gezin bleken vooral

belangrijk voor het voorkomen van cariës. In slechter functionerende gezinnen werd minder geoptoet, later begonnen met het poetsen van de tanden en was er minder betrokkenheid van de ouders bij het poetsen. Een lager opleidingsniveau van de moeder was geassocieerd met een slechtere gezinsorganisatie, minder sociale steun voor het gezin, een lager vertrouwen van de ouders in het 'eigen' kunnen om goed poetsgedrag uit te voeren en meer externe 'locus of control'.

Duijster beschrijft ook de resultaten van 2 patiënt-controleonderzoeken waarin gestructureerde video-observaties en een vragenlijst (de Alabama Parenting Questionnaire) werden gebruikt om de relatie tussen opvoedingsstrategieën en cariës bij jonge kinderen te bestuderen. Ouders van cariësvrije kinderen bleken significant gunstigere opvoedingsstrategieën te hebben dan ouders van cariësactieve kinderen.

Kortom, volgens Denise Duijster speelt het gezin een cruciale rol in de ontwikkeling van cariës bij kinderen. De vraag is nu met welke interventies die aangrijpen op 'negatieve' gezinsfactoren een verbetering van de mondgezondheid bij kinderen uit deze gezinnen kan worden bereikt.

Basisboek medische celbiologie

M.P. Peppelenbosch, G.M. Fuhler. Basisboek medische celbiologie. De Tijdstroom uitgeverij, 2014. 236 bl., geïll. € 59,00. ISBN 978 905 898 258 2

Het 'Basisboek medische celbiologie' bevat een 16-tal hoofdstukken waarin de bouw en het functioneren van de cel wordt besproken. Het geheel wordt afgezet tegen een medische achtergrond, waardoor de lezer enig inzicht krijgt in de consequenties van een niet optimaal functionerende cel voor het organisme.

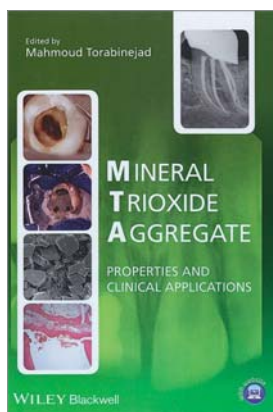
De hoofdstukken volgen recente ontwikkelingen van de celbiologie en geven zo een goed beeld van de wijze waarop een cel functioneert in een meercellig organisme. De auteurs hebben echter de neiging vrij veel details te vermelden, wat de leesbaarheid niet altijd ten goede komt. De illustraties zijn meestal verhelderend, maar ook hiervoor geldt dat ze regelmatig te gedetailleerd zijn.

Een aantal onderwerpen wordt uitgebreid beschreven. Zo wordt veel aandacht besteed aan het uiterst relevante onderwerp signaaltransductie. Twee van de 16 hoofdstukken

bespreken dit onderwerp. Het is echter niet duidelijk waarom andere onderwerpen nauwelijks worden besproken of nagenoeg geheel ontbreken. Zo is er weinig aandacht voor het cytoskelet en worden cel-celverbindingstructuren niet genoemd.

Is het boek van Peppelenbosch en Fuhler nu een toevoeging aan de voorhanden zijnde studieliteratuur? Die vraag kan niet bevestigend worden beantwoord. Op dit moment zijn er enige uitstekende Engelstalige studieboeken op het terrein van de celbiologie op de markt. Een van de betere is: 'Essential cell biology' van Alberts et al. De behoefte aan een Nederlandstalig boek over de celbiologie is dan ook niet duidelijk, want de doelgroep, studenten geneeskunde, medische en/of klinische technologie en tandheelkunde, mogen geacht worden uitstekend in staat te zijn een Engels leerboek te kunnen lezen en te begrijpen.

Eigenschappen en toepassing van MTA

M. Torabinejad (ed.). Mineral trioxide aggregate: properties and clinical applications
Oxford: Wiley Blackwell, 2014
342 bl., geïll. € 92,40
ISBN 978 1 1184 0128 6

Redacteur van dit naslagwerk, Mahmoud Torabinejad, en zijn team ontwikkelden 20 jaar geleden 'mineral trioxide aggregate' (MTA). Het doel was een biocompatibel materiaal te vinden als barrière tussen het wortelkanaal en het vitale weefsel van het parodontium (zowel apicaal als bij perforaties en resorptieprocessen). In de afgelopen 20 jaar heeft MTA een belangrijke plek veroverd in de endodontische praktijk en is het aantal toepassingen toegenomen van apicale afsluiting bij open apices en perforaties naar toepassing bij (in)directe overkappingen en regeneratieve technieken.

Het boek is opgedeeld in 10 hoofdstukken waarin alle eigenschappen van het materiaal en de verschillende toepassingen uitgebreid worden beschreven. Voor de klinische toepassing zijn via een website video's beschikbaar. Deze waren echter niet toegankelijk ten tijde van het schrijven van deze recensie.

De redactie van dit boek heeft helaas enkele doublures over het hoofd gezien, waardoor informatie op verschillende plekken in het boek wordt herhaald. Hoofdstuk 2 en 3 zijn bijvoor-

beeld volledig gewijd aan de chemische en fysische eigenschappen van MTA, maar in andere hoofdstukken waar toepassingen worden besproken, worden deze eigenschappen van het materiaal herhaald. Hierdoor komt het geheel wat rommelig over en is er geen duidelijke lijn.

Het laatste hoofdstuk is volledig gewijd aan nieuwe calcium-silicaatcementen. Deze cementen worden in aparte paragrafen vergeleken met het 'oude' ProRoot MTA. Hoewel het hoofdstuk informatief is, wordt de voorkeur van de auteur voor ProRoot MTA snel duidelijk. Ondergetekende kan zich niet aan de indruk onttrekken dat de voorkeur voor ProRoot MTA niet volledig los staat van belangen tussen het materiaal en de auteur.

Al met al is het boek een bron van informatie over de ontwikkeling, de eigenschappen en de toepassing van ProRoot MTA in de tandheelkunde en de endodontologie in het bijzonder. Tevens bevat het boek een volledig overzicht van de beschikbare literatuur over MTA. Voor tandartsen en studenten is het boek te gedetailleerd en dus wat minder geschikt.

Mond- en kaakziekten in de dagelijkse praktijk

I. van der Waal. Mond- en kaakziekten. Een atlas voor de dagelijkse praktijk
Houten: Bohn Stafleu Van Loghum, 2015
313 bl., geïll. € 90,00
ISBN 978 90 368 08330

Deze atlas is bedoeld voor gebruik in de dagelijkse praktijk van tandartsen, mondhygiënist, huisartsen en specialisten die (al of niet regelmatig) worden geconfronteerd met afwijkingen van het mondslijmvlies, de speekselklieren en het kaakbot. Door de overzichtelijke vormgeving en de puntsgewijze beschrijvingen waarin de karakteristieken en hoofdzaken van de ziektebeelden worden aangegeven, is de atlas hier uitermate geschikt voor.

In het inleidende hoofdstuk worden de randvoorwaarden voor een diagnose in algemene termen beschreven:

- de informatie die moet worden ingewonnen door anamnese en mondonderzoek om tot een waarschijnlijkheidsdiagnose te komen;
- de procedures die nodig zijn voor een gerichte verwijzing;
- en de procedures voor een betekenisvolle biopsie.

Hierna zijn de meest voorkomende aandoeningen van mond en kaken in een vijftal hoofdstukken gerangschikt naar lokalisatie (mondslijmvlies, lippen, tong, gingiva en gehe-

melte). Zo is de afwijking die de algemeen practicus bij een patiënt waarneemt het uitgangspunt voor raadpleging van de atlas. Heeft de patiënt bijvoorbeeld een aandoening aan de tong, dan kan men zich beperken tot het betreffende hoofdstuk en op basis van de fraaie en karakteristieke illustraties en de daarbij zeer compact beschreven kenmerken snel komen tot een (differentiële) diagnose. Bij iedere aandoening staat ook kort beschreven hoe het beste kan worden gehandeld, vooral of een biopsie noodzakelijk is voor het stellen van de definitieve diagnose en op welke wijze de aandoening moet worden behandeld.

Het laatste hoofdstuk gaat in op de meest voorkomende aandoeningen van het kaakbot, waarbij ook de beeldvorming (in de meeste gevallen de röntgenopname) een belangrijke rol speelt. Ook dit hoofdstuk is voorzien van uitermate fraaie illustraties.

Deze derde druk van deze uitgave is in alle opzichten geheel up-to-date en mag dan ook niet ontbreken in de praktijk van iedereen die regelmatig met mond- en kaakaandoeningen wordt geconfronteerd.